596 14/1°

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS DE PARALYSI.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI conſenſu,

Et nobiliſſimae FACULTATIS MEDICÆ Decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini ſubjicit

DAVID WARDROBE,

BRITANNUS.

Chirurg.-Med. Soc. Sod. Hon. et Med. Soc. Edin. Sod.

Ad diem 12 Septembris, hora locoque ſolitis.

Εγειραι, αρον τον κραββατον σου, και περιπατει.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR, AULD, et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M, DCC, LXXI.

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

317695

Viro Illuſtriſſimo et Ornatiſſimo,

JACOBO

DOMINO DE HOPE,

Qui, praeclaris ingenii Dotibus,

Virtutibus vera Laude dignis,

Morum Suavitate,

Et omni denique Vitae Elegantia,

Nobiliſſimam Familiam exornat,

Haſce Studiorum Primitias,

In Obſequii ſummaeque Obſervantiae teſtimonium,

Humillime offert

DAVID WARDROBE.

To Mr. Stuart
om his fellow Candidate
very humble Servt.
D Wardrobe

DISSERTATIO MEDICA

DE

PARALYSI.

DEFINITIO MORBI.

PARALYSIS ab auctoribus, quinetiam ſyſtematicis diverſis, varie definitur; haud operæ pretium eſſet definitiones eorum omnes tradidiſſe. Definitionem a Clariſ. Cullen in medium prolatam, prout accuratiſſimam et maxime concinnam, veritati, uti videtur, omnino conſentaneam, ex animo deſponſare volui.

PARALYSIS, in ipſius Syſtemate, exſtat ſub claſſe quae * NEUROSES appellatur, cujus character eſt, "Senſus "et motus laeſi ſine pyrexia idiopathica, ac morbo "locali primario;" ac ſub ordine priore, cui COMATA nomen, quae ita inſigniuntur, "Motus voluntarii im-"minuti, cum ſopore ſive ſenſuum feriatione." Hujus ordinis genus ſecundum, cui character, "Motus "voluntarii tantum imminuti ſaepe cum ſopore."

A SYSTEMATICI

* Synopſis noſologiae methodicae, pag. 274.

Systematici caeteri ſub definitione ſua ſenſum amiſſum amplectuntur: Ita Sauvages inquit, "Debilitas "motus aut tactus aut utriuſque;" Linnaeus, "Sopor "conſtans;" V gel, "Senſus motuſve aut utriuſque de-"fectus." Omnes autem hallucinantur, dum ſenſus amiſſi mentionem faciunt; quoniam univerſa ſenſus amiſſio rarius occurrit: Si vero uſquam occurrat, morbo eſſentialis haud reputanda eſt; quoniam morbus abſque ea prorſus invaleſcere poteſt. Novimus equidem *, ſenſum nonnunquam prorſus interire, dum motus intactus adeſt. Ex contrario, motus prorſus amittitur, dum ſenſus integer viget; uti meminit † Cl. Senac, Cullen, cum caeteris. Quamvis autem ſenſus motuſve amiſſus prout idem morbus indiſcriminatim cenſeatur, utrumque tamen morbum eſſe diverſum, et ſub diverſo nomine reponendum eſſe, exiſtimamus.

Ex hiſce igitur liquebit, non ſenſus amiſſionem, ſed tantum motus defectum, ſive motus voluntarii impotentiam, ad definitionem paralyſeos eſſe referendam; uti ‡ Aretaeus eleganter annotavit, "Motus tantum fere eſt actioniſque defectio; quod ſi nonnunquam ſolus tactus deficiat (rarum autem hoc eſt) potius inſenſilitas αναισθησια, quam *pareſis*, nominatur." Haud unaquaeque motus amiſſio in parte aliqua, prout || Gaubius inſinuare videtur, affectio paralytica eſt cenſenda; ſed talis amiſſio motus

* Acad. des ſciences l'an. 1743 hiſt. p. 127, 138. et Senac de la ſtructure de coeur, tom. 2, p. 291.

† Loc. citat.

‡ De cauſ et ſign. morb. diuturn. lib. 1. cap. 7. p. 33.

|| Patholog. de paralyſ. p. 272.

motus voluntarii, ex cerebri nervorumque affectione coorta, ſine ullo vitio fibrarum muſcularium ſive motricium, Paralyſis omnino nuncupanda; quo prorſus inter eam et alias affectiones organicas, quae eandem virium motricium impotentiam concitare queant, internoſcatur. Muſculorum omnium paralyſi laborantium immobilitas, laxa, prout Cel. Boerhaave * ſtrenue affirmavit, haud ſemper adeſt; namque † De Hais hemiplegiam inveteratam, in quo paralytici artus non forent et rigidi et contracti, vix unquam obſervavit. Paralyſis ab apoplexia ex eo diſtinguitur, quod affectio ſolummodo partialis ſenſorii communis, dum apoplexia, gradu vel exceſſu tantum diſcrepans, omnino generalis habetur.

Huic morbo varia nomina, ſecundum diverſas corporis partes quas afficiat, a medicis aſſignantur. Paraplegia, hemiplegia, paralyſis, diverſe a diverſis ad libitum nuncupatur. Quando motus voluntarii partium omnium infra collum interimuntur, a pleriſque medicis paraplegia ſeu paraplexia nominatur. Hippocrates affectum partis cujuſvis paralyticam appellat. Sauvages vero paraplegiam nominare voluit, quando dimidium corporis tranſverſim ſumpti, praecipue extremitates inferiores, afficit. Vogel autem ait, "Omnium partium ſub collo, aut ſaltem medii corporis artuumque inferiorum, paralyſis:" Linnaeus etiam, "Eſt ſopor conſtans partium ſub thorace." Convenit inter omnes medicos, quinetiam inter ſyſtematicos, Sauvages,

* Aphoriſm 1057.

† De Hais diſſertat. de hemipleg. p. 31.

vages, Linnaeum, et Vogel, hemiplegiam eſſe paralyſin alterutrius lateris corporis.

Paralysis ad motus affectum, in parte corporis qualibet, a ſyſtematicis omnibus fere circumſcribitur: Ita a Sauvages definitur, "Motus aut tactus, vel utriuſque, in "uno tantum artu debilitas;" ita a Linnaeo, "Sopor conſtans partis alicujus;" ac etiam a Vogel, "Senſus motuſve aut utriuſque defectus in ſingulari parte externa."

Ab omnibus hiſce ſyſtematicis, paralyſis, hemiplegia, paraplegia, prout diverſa genera conſtituuntur; quum tamen, ſicut opinor, longe praeſtaret, ſi quidem omnes ſub voce generali *paralyſeos* accenſerentur, prout ab auctoribus medicis pleriſque tractantur.

Omnes igitur, prout ejuſdem morbi ſpecies, magis minuſve gradu feroces, quippe quae ex eadem cauſa pendeant, ſub articulo generali paralyſeos lubenter incluſerim.

HISTORIA MORBI.

Paralysis haud raro ingruit abſque ſymptomatis quibuſvis praeeuntibus quae inceſſus ſuos oſtenderent; aliquando lentius eam praecedunt torpor univerſalis, vertigo, capitis gravedo, facultatum omnium mentis hebetudo, oblivio inſueta, ac ſtupor, una cum algoris ſenſu lateris vel partis paſſurae, et nonnunquam cum tremore et dolore.

Quando paralyſis invaſerit, ſymptomatis ſequentibus ſtipatur. Pulſus tardus et mollis; at in multis caſibus

celer

celer et inaequalis. Cutis totius corporis, praecipue in partibus paralyticis, mirum in modum areſcit. * Hippocrates, Carolus Piſo, necnon De Haen †, obſervarunt, quibuſdam in paralyticis corpus univerſum, praeſertim vero partes morbo affectas, ſudore viſcido perpetuo madeſcere.

In paralyſi particulari, annotante Caelio Aureliano ‡, antecedit partis paſſurae ſtupor, pallor, et torpor; pars affecta laxa, mollis, flaccida, attactu frigida, et vel atrophica vel tumore œdematoſa, cernitur.

|| Hoffman inquit, ſanum latus ſaepenumero ſpaſmodicis ac convulſivis agitatur motibus; oriſque non raro canina tortura conſpicitur, et, progrediente malo, mentis quoque functiones, et cum primis memoria, labaſcere incipiunt.

In paralyticis pleriſque, ſenſus, licet minore gradu, perdurat; at, in quibuſdam, omnis ſenſus aboletur, uti monet § Hoffmannus. Partes paralyſi laborantes perceptione quadam moleſta, et dolore levi punctorio, ſeu formicationis ſenſu, pertentantur. Motus convulſivi leviores aliquando partes affectas vellicant: Aliquos dolor partium acutus excruciat; prout ab Il. Senac ** ac Huxham annotatur. In compluribus hemiplegia divexatis, muſculi flexorii

* Hipp. epid. lib. 4. p. 746. edit. Vander Linden.

† Ratio medend. cap. 28. caſ. 12.

‡ Lib. 2. cap. 1.

|| Syſt. ration. tom. 3. de reſol. nervorum.

§ Hoff. ſyſt. rat. tom. iv. part. 4. p. 27.

** Senac de la ſtructure du coeur, tom. 2. pag. 291.

flexorii rigeſcunt et contrahuntur; et * De Hais, ſicut etiam † Wepfer, ex obſervationibus ſuis, idem confirmant.

SECTIO CADAVERUM.

Deinceps inquirendum eſt in diverſos aſpectus, qui diſſectione peracta tandem occurrunt; quoniam hi, probe cogniti, in naturam paralyſeos indagandam, et in veram cauſam monſtrandam, luminis haud parum conferant. Ex illis phaenomenis quae ſectione cadaverum facta pateſcunt, affectiones omnino binae ſeſe luculenter oſtendunt: Quorum prior compreſſio, poſterior ſubſtantia cerebri quodammodo vitiata, prorſus eſſe deprehenditur.

Willisius, in Sepulchret. ſect. 120. obſ. 1. dicit, "In defunctorum cadaveribus a longa paralyſi et graviſſima nervorum reſolutione, ſeſe ſemper deprehendiſſe corpora ſtriata, prae aliis in cerebro, minus firma, inſtar amurcae diſcolorata, et ſtriis multum obliteratis;" et Morgagni ipſe hancce obſervationem multum confirmat; De ſed. et cauſ. morb.

Peyronius invenit durum tuberculum in medio corporis ſtriati fabae craſſitudine, cum latus oppoſitum paralyſi laboravit. Plexus choroides habebat corpus phaſeoli magnitudine, ex variis conſtans hydatibus, cum ſero inter meninges, in ſeptuagenario paralyſi dextri lateris laborante. Morg. de cauſ. et ſed. morb. ep. 11. ob. 6.

Chriſt.

* Diſſertat. de hemiplegia, p. 31,
† Wepfer obſ. 16,

Chriſt. Vaterus, poſt alterius brachii paralyſin, concretum gypſeum in oppoſito nervorum thalamo deprehendit; Eph. N. C. dec. 3. ann. 9. et 10. obſ. 165. Johannes Bauhinus dicit, ſe vidiſſe apoſtema in cerebri dextra parte, paralyſin in latere ſiniſtro.

Agricola, 40 annos natus, dolore thoracis vago, tum linguae, deinde lateris dextri reſolutione, correptus fuit: Aqua inter meninges, et in ventriculis, continebatur; nates et teſtes cerebri cum glandula pineali duriuſculae friabiles; corpus ſtriatum ſiniſtrum, quaſi a tabe quadam factum, ſubſidebat; ex ejus medio tuberculum prominebat, maximae fabae magnitudine et figura, autem colore rubro. Morg. epiſt. xi. art. xi.

Anicula ex apoplexia tres annos hemiplectica. Capite a trunco diſſecto, tanta aquae copia ex canali vertebrali effluxit, ut vinarium vas, quod Boccale vocant, impleverit; Morg. art. 15. p. 74.

Febris mulierem ex apoplexia paralyticam necavit. Cerebrum valde erat laxum, ejuſque vaſa ſanguine nigro turgidula; Morg. art. 22. p. 75. Mulier 24 annos agens, apoplectico affecta, cum dextri lateris paralyſi correpta. Vaſa piae matris turgidula; intra ſubſtantiam hemiſphaerii dextri, cavum quoddam latebat, concreto ſanguine oppletum; nihil autem vitii in hemiſphaerio ſiniſtro inventum; Morgagni anat. epiſt. xii. art. 25.

De Haen narrat, ſe vidiſſe hemiplegiam dextri lateris. Poſt mortem dura mater in ſiniſtro cerebri hemiſphaerio

varicoſiſſima;

varicoſiſſima; niger ſanguis cernebatur omnes medullae gyros volvuloſve per totum encephalon ſejungere; ventriculus ſiniſter ampliſſimus, tum rubella aqua, tum grumoſo ſanguine, plenus fuit; Rat. med. par. 4. cap. 5. caſ. 3. p. 138. In hemiplegia, caput apertum ſerum craſſum inter duram et piam matrem erat; Morg. de cauſ. et ſed. morb. epiſt. anat. xlv art. 11. Abſceſſus ovi gallinacei magnitudine, peculiari tunica veſtitus, verſus tempus dextrum exporrigebatur; plexus choroides glandulis plurimis minutiſſimis albentibus refertus erat; Wepfer in auctar. hiſtor. et obſervat. apoplect. hiſt. 14.

Paralysis ab abſceſſu in cerebro; Morg. hiſt. 2. etiam Schenckius eandem firmat. Paralyſin ex hydrope cerebri, perinde ac ex ſanguine in illo extravaſato, Brunnerus offendit; act. N. C. ann. 1. dec. 3. obſ. 153. 154.

Carolus Piso invenit in cadavere totum ſpatium medullae ſpinalis et nervos in aqua plurima innatare, etiamque ſubſtantiam cerebelli ipſam eadem imbutam; De ſeroſ. colluv. ſect. 4. cap. 2.

Paralysis crurum ex tumore intra thecam oſſis ſacri connato, et demum exulceratione lethali; ex hiſt. morb. Wratiſlav. ann. 1701. p. 68.

In medulla ſpinali granum plumbeum, hinc alarum paralyſis; eph. N. C. dec. 11. ann. 4. obſ. 34.

Paralysis crurum a vertebris carioſis introrſum curvis; Palfyn. van de bandern.

Paralysis extremitatum inferiorum a gibbo dolente; Hildan. cent. v. obſ. 7.

Cowperus

Cowperus paralyſin artuum inferiorum videbat ex tumore interno, qui duarum dorſi vertebrarum corpora exederat; Act. Lypſ. an. 1699. Salzmannus invenit medullam ſpinalem plane exſuccam in ſuperioribus lumborum vertebris; Act. N. C. obſ. 100.

Nexus mirabilis inter varios capitis morbos natura ſua conſtituitur; utpote qui inter ſeſe vicibus alternatis quam ſaepiſſime commutantur; quod etiam ulterius probatum eſt ex iiſdem phaenomenis in diſſectionibus cadaverum repertis: Ita * De Haen ait, "Paralyſios, epilepſiae, apoplexiae, cataphorae, et lethargi, convulſionis, aliorumque cerebri morborum cauſae reperiuntur eaedem;" et Cullen celeberrimus, eadem phaenomena, inſpectis cadaveribus eorum qui mania, cephalaea, paralyſi, et apoplexia, interierunt, ſeſe non raro vidiſſe confirmat †. De Haen ‡ videbat ſerum abundans ventriculorum anteriorum cerebri in uno, apoplexiam creaviſſe; in alio, epilepſiam; in tertio, paralyſin, et quoque per obſtructionem ſeu potius ſymphyſin vaſorum vehentium ſanguinem, ab encephalo, in ſinum longitudinalem reducem, tumque ſpiſſam lympham ſub pia matre effuſam, diriſſimam ortam epilepſiam chronicam, tandem acutam lethalem, quae cauſae tamen leguntur alibi inemendabilem induxiſſe apoplexiam. Legite Boerhaavii caput de apoplexia, cum ill. Praeſid. com. et dein Hilda-

 num,

* Rat. medend. p. 4. cap. 5. de apoplexia et morb. nerv.

† Praelect. clin. de mania, an. 1769.

‡ Rat. med. loc. ſupra citat.

num, Borellum, Tulpium, Schenkium, Bonetum, Mangetum, qui deſcribunt eandem inventam in cadaveribus cauſam quae hos diverſiſſimos effectus produxerit. Ex his antea dictis concludere liceat, eandem cauſam, ipſa preſſionis differentia, vi etiam preſſionis in hanc magis quam in illam cerebri cerebellive partem determinatae, tum et majore aut minore reſiſtentia compreſſae partis, ad vim preſſionis magnam varietatem habere in effectibus inde producendis. Quamvis autem hae variae cerebri nervorumque laeſiones poſt mortem reperiuntur, attamen extant exempla omnium morborum capitis exiſtentium qui lethales evaſerunt, dum interea nullum cerebri vitium minutiſſime perſcrutantibus omnino repertum fuit; et, e contra, vitia hujuſmodi complura adfuerunt, dum interea nullus ex hiſce morbis invaſit.

Satis conſtat, injuriam in uno cerebri latere factam, reſolutionem in alterno corporis latere plerumque concitare; quod quidem ex obſervationibus univerſis omnium in re medica verſatiſſimorum, a temporibus Hippocratis ad noſtra uſque ſecula, hodienum etiam confirmatur. Ait enim, " Impotentes fieri, ſi in dextris fuerit vulnus, in ſiniſtra parte; ſi vero in ſiniſtris, in dextra ;" Epidem. lib. 7. ſect. 1.

Supervacuum omnino foret, obſervata multifaria ex auctoribus medicis ac chirurgicis deprompta, de hac re fuſius enumeraſſe, et opuſculi noſtri limites longe ſuperaret. Dixiſſe ſufficiat, rem ita ſeſe plerumque habere. Diſſectiones morbidae, a Morgagni aliiſque factae, hoc non ſolum docent, ſed etiam experimenta in canibus

nibus vivis inſtituta, rem extra omnem dubitationis aleam lucidiſſime ponunt. Cujus rei ratio ex eo petenda eſt, quod fibrae nervorum medullares intra cranium, unde originem trahunt, vicibus reciprocis et alternis ſeſe decuſſare; nervi autem ex uno cerebri latere coorti lateri corporis oppoſito in omnes uſus ſuos reputentur inſervire, prout Valſalva aliique exiſtimarunt. Porro etiam, quod ambiguitati locum haud relinquit, Sanctorinus nervorum decuſſationem aperte monſtravit; Obſ. an. cap. 3. ſect. 12. p. 61. edit. Lugd. De Haen, ex cerebri ſectionibus, idem ſeſe obſervaſſe fatetur.

Utcunque tamen veriſimile omnino videtur, nervos etiam eſſe quoſdam ramuſculis ſuis expullulantes, qui ex eodem cerebri latere primordium trahunt, quorum officium eſt eidem corporis lateri vires ſufficere, qui ſeſe invicem nequaquam decuſſant; et exinde reſolutionem lateris dextri ſiniſtrive ex affectibus eorundem, a cauſa morbi primaria, in eodem cerebri latere ſublatente, coortam eſſe.

PRINCIPIA PARALYSEOS.

In principia paralyſeos nunc ordine inquirendum eſt, quae ita nuncupantur, quoniam morbi cauſam per ſeſe haud conſtituunt, ſed cauſae principiis anſam praebent. Cauſa vero a principio in eo diſcrepat, quod, ſi cauſa adfuerit, effectus neceſſario concitabitur; ſi vero principia ſub-

ſubfuerint, effectus concitari haud ſequetur. Clarus * Gaubius ait, Conſultum itaque videtur, morbi cauſam ſolummodo vocare id exquiſite cujus vi totus morbus exiſtit. Principia vero in bina omnino capita referri queant: In principia proegumena ſive praediſponentia, et in principia procatarctica ſive occaſionalia.

PRINCIPIA PROEGUMENA.

QUAMVIS autem paralyſis homines temperamenti corporei cujuſlibet, atque aetatis cujuſvis, afficiat; attamen indoles peculiaris praediſponens aliquos morbo magis opportunos reddit. Eos praecipue aggreditur qui in apoplexiam magis proclives ſunt, et quibus conformatio corporis apoplectica ſubeſt; caput magnum, collum breve, ſex vertebris omnino conſtans, et in quibus habitus corporis craſſior pleniorque dominatur, et qui periclitantur, uti videtur, ne ſtrangulatione ſuffocentur. Vietos praecipue invadit. Caelius † Aurelianus dicit, prae aliis, ſenibus eſſe familiarem, ſicut Foreſtus aliique annotarunt. Inter eos praecipue verſatur, qui temperamento corporis ſanguineo, vitam otioſam, ſedentariam, temulentam, ac luxurioſam, tranſigunt. Porro, temperamento ‡ melancholico praeditos aggreditur, quibus venae turgidae, laxae

* Gaub. patholog. ſect. 62 de cauſa morborum.

† Lib. 2. cap. 1. ‡ Hoff. de nerv. reſolut. tom. 3. ſect. 15, et obſ, 8. p. 206. et obſ. 13. p. 208. ejuſdem libri.

laxae ſunt; qui ſomno multum dediti, et qui vigiliis immodicis ac lucubrationibus nocturnis ſeſe magis aſſueverunt: * Hoffmannus inquit, flacciditatem cerebri generiſque nervoſi debilitatem in eundem morbum diſponere.

QUÆDAM tempeſtates ac annorum tempora praeſertim paralyſin producunt. Status aeris frigidior, humidior, huncce morbum concitat, prout ex obſervationibus clari † Huxham apprime confirmatur; et ‡ Celſus ait, per imbres reſolutio nervorum praeſertim graſſatur; nec non ‖ Hollerius, ſe plurimos paralyſi affectos ſub temperie aeris frigida auſtrali vidiſſe, refert. Quin etiam § Hippocrates ita infit, poſt auſtrinam et pluvioſam tempeſtatem paraplegias epidemico more graſſatas fuiſſe.

MORBUS hicce ſub anni ſtadiis quibuſlibet, praecipue vero temporibus vernis aut hibernis, hominibus incurſare conſuevit ⊹. Paraplegias fuiſſe epidemicas, aſpera durante hieme, notavit Hippocrates ⊥. ‡‡ Celius autem Aurelianus, aliis etiam aſſentientibus, autumnali ac hiemali tempore familiarem fuiſſe, agnoſcit.

PRIN-

* Hoff. ſect. 21. † De aere et morb. epidem. an. 1730. 33. 34. 35. 37. ‡ Lib. 2. cap. 1. ‖ De morbis internis, lib. 1. cap. 7.

§ Epid. 1 char. tom. 9. p. 63. ⊹ Hux. De aere et morb epid. loc. ſupra citat. ⊥ Lib. 1. epid.

‡‡ Lib. 2. cap. 1.

PRINCIPIA PROCATARCTICA.

Phænomenis diverſis rite penſitatis, quae in cadaverum diſſectionibus occurrunt, aperte patebit, principia pleraque paralyſeos ita reduci poſſe, uti cauſas omnino duas, ſibi invicem oppoſitas, duobus ſub capitibus agnoſcant. Ex eis, caput primum cerebri mutationem conſpicuam producit: Secundum vero mutationem talem haud agnoſcit; ſed potius in vim nervoſam effectus ſuos exſerere videtur.

I. Causarum caput primum autem, diſſectionibus factis, ex cerebri nervorumque compreſſione, ſive ex ſtatu vitiato, conſtare cernitur.

Compressio genere duplice omnino cernitur: Externa, et interna.

1. Compressio externa habetur ea, quae a violentia externa in caput illiſa, qualis ab ictibus, fracturis, contuſionibus, vulneribus, caeteriſque, concitatur, quorum quaevis vel cranio concuſſo, vel ruptura vaſorum facta, cerebrum comprimunt, et exinde ex effuſione paralyſin provocant, ſicut a multis auctoribus obſervatur.

2. Compressio interna, vel ex tumoribus, congeſtionibus, aut effuſionibus, omnino conſtituitur.

Tumores in diverſis partibus intra cranium formari queunt; ex indole multifaria conſtant, ut cadaverum diſſectione

diſſectione compertum eſt; et compreſſione vel generali vel partiali facta, in affectibus paralyticis et apoplecticis concitandis, effectus ſuos peſtiferos edunt. Quodcunque nexum inter cerebrum muſculoſve obſtruit internecatve, idem etiam paralyſin excitare queat. Ita medullae ſpinalis nervorumque vulnera, ligaturae, fracturae, contuſiones, luxationes, ac tumores, quae omnia, motibus voluntariis conturbatis vel deletis, ex neceſſe paralyſin ſuſcitare ſolent. * Morgagni paralyſin artuum inferiorum a vulnere medullae ſpinalis; † Huxham, et ‡ Tulpius paraplegiam a ſpina bifida; ‖ Felix Platerus, ob medullam ſpinalem a globo ſclopeti contuſam, paralyſin artuum inferiorum obortam viderunt. § Foreſtus paralyſin brachiorum ex ictu lapidis in cervicem. De Haen †† hemiplegiam ex tumore in collo, et Baro Van Swieten paralyſin brachii ex tumore axillae innatam, obſervarunt. Quinetiam aliquando pectoris hydropem, uti monuit ‡‡ Carolus Piſo, nec minus vomicam pulmonum paralyſin concitaſſe, haud raro compertum eſt. ‖‖ Cl. De Haen obſervavit, paralyſin artuum ſupe-

* Epiſt. anat 53, art. 18.

† Phil. tranſ. 413. anno 1730.

‡ Tulp. obſ. cap. 29. 30.

‖ Obſerv. cap. 3.

§ Lib. 10. ob. 96.

†† Rat. med. pars 3. cap. 6. hiſt. 16.

‡‡ Seroſ. coluv. ſect. 3. cap. 7. p. 243.

‖‖ Rat. med. p. 3. cap. 2. Vide etiam hiſt. 25. p. 396.

ſuperiorum, ex hac cauſa coortam, in tribus omnino caſibus; per copioſam puris exſpuitionem prorſus expugnatam; Bonetus idem conſpexit. Porro quoque, ex aliis pectoris malis peripneumonia non raro concitatur, ſicut annotavit * Hippocrates et † Huxham, et ex paraphrenitide, uti retulerunt ‡ Schenckius et Foreſtus ‖.

Congestiones, vel ſanguinis in vaſis propriis accumulationes, paralyſin temporaneam frequenter excitant; ac eadem principia quae ſanguinis ſerive effuſiones agnoſcunt.

Effusiones ſanguineae aut ſeroſae frequentiſſime paralyſin ſuſcitant; quarum principia ad inſequentia commode reduci queunt. Paralyſin apoplexia ſaepiſſime concitatam fuiſſe, teſtantur auctores fere omnes; et frequenter alios capitis morbos inſequitur. In hemicraniae vices interdum ſubit, uti monuit § Wepferus; aliquando ex epilepſia oritur, uti Tulpius **, aliquoties hyſteriae ſupervenit, ut †† Carolus Piſo, et ‡‡ Cl. Lomius, necnon Magetus ‖‖, affirmant. Arthriticis praeſertim ingruit quando arthritis vaga paſſim circumfluctuat, neque ad extrema

* Hipp. coac. praen. aph. 400.

† Huxham de feb. p. 237.

‡ Obſ. lib. 1. cap. 39.

‖ Foreſt. ſchol. ad obſerv. 96.

§ Wepfer. obſ. 165. et 167.

** Tulp. obſ. lib. 4. obſ. 3.

†† De morb a ſeroſ. colluv. cap. 7. obſ. 29.

‡‡ Obſ. med. lib. 2.

‖‖ Bib. pract. p. 85.

ma inferiora determinatur; prout Boerhaave, * De Haen, † Muſgrave, Werner, et ‡ Morgagni meminerunt. Quamvis autem arthritis retrocedens inter principia compreſſionis habeatur, tamen eam inter principia actionis vis nervoſae minutae recenſeri poſſe. Evacuationes conſuetae intus retentae ex genere duplice, viz. ex ſanguineo et ſeroſo conſtant; quorum utrumque ad congeſtionem effuſionemque ſanguineam ac ſeroſam promovendam multum contribuunt.

Ex ſanguineo. Praecipue fluxus haemorrhoidalis obſtructus frequentiſſime paralyſin exſuſcitat, uti annotatarunt ‖ Hildanus et § Hoffmannus; nec minus fluxus intempeſtiva ſuppreſſio, uti monuit Hoffmannus. Quin etiam lochia ſuppreſſa, prout enarrarunt Zacutus ‡ Luſitanus, ⸸ Nicolaus Fontanus, et Hoffman. Venaeſectio ad periodum conſuetam omiſſa, ſicut ⸸⸸ Hoffmannus.

Ex ſeroſo. Saliva ſuppreſſa a ∽ Tulpio notata morbum excitat. Sudor cohibitus eundem effectum pro-

C creat,

* Rat. med. par. 1. cap. 2. caſ. 2. et 7. Vide etiam par. 2. cap. 13. p. 233.

† Muſgrave de arthrit. anomal. cap. 15.

‡ Morgag. epiſt. 29.

‖ Hild. cent obſ 11.

§ Hoff. tom. 3. obſ. 7. p. 205.

‡ Lib. 1. prax. obſ. 38.

⸸ Reſpon. lib. 1. p. 25.

⸸⸸ Tom. 4. conſult. et reſpon. med. caſ. 25.

∽ Tulp. obſ. 40.

creat, prout * Hoffmannus ſe vidiſſe narrat. Cl. Boerhaave ex ulceribus et fiſtulis vetuſtioribus nimis cito exſiccatis, ex foecibus diutius retentis, et ex urina obſtructa, paralyſin ſaepe coortam eſſe, meminit. Quibus fortaſſe ſubjungatur retroceſſio exanthematum, uti † Hoffmannus; ſunt etiam eruptiones aliae cutaneae, qualis tinea capitis, prout ‡ De Haen ac || Juncker obſervarunt.

II. Causarum caput alterum id habetur, quod de actione vis nerveae diminuta pendeat. Principia quae huncce ſtatum inducunt duobus omnino modis agere videntur.

1. Commutationem aliquam nobis abſconditam in organizatione ſyſtematis nervoſi provocant.

2. Vim nervoſam, reſpectu mobilitatis, ſtatu quodammodo commutato, diminuunt et conturbant.

Calor vim nervoſam afficit; mobilitatem, ſenſibilitatem, irritabilitatemque adauget; at, majorem in gradum provectus, actionem vis nerveae diminuit; unde, partibus applicatus ubi nervi majores decurrunt, haud raro paralyſin inducere queat. Cl. Profeſſor noſter Gregory ſe paralyſin inferiorum extremitatum vidiſſe narrat, quae in dies vel etiam hebdomadas ſive menſes complures aſſidue perduraverat, ex eo quod aegrotans ante focum

* Hoff. tom. 3. obſ. 3.

† Tom. 1. p. 358.

‡ Hemipleg. ex favis aut achoribus, in cap. Rat. med. p. 1. cap. 8. caſ. 4.

|| Hemiplegia ex purpura aut febre miliari, tab. 115.

cum ardentiorem dorſo eodem converſo, nimis diu ſteterat. Inſolatio etiam eoſdem effectus concitari queat, uti monuerunt * Wepferus, et † Proſper Martianus. ‡ Hippocrates expreſſe ait, "Si caput repente Solis ardoribus expoſitum eſt, paraplecticos fieri homines." Calor autem humiditati conjunctus atoniam, miris modis, acerrime producit. Hinc ex nimio balneorum uſu paralyſis excitatur; uti nos certiores fecerunt || Willis ac Martianus. § Livius etiam hiſtoricus eadem fere teſtatur; "Cn. Cornelius conſul, ex monte Albano rediens, conſedit; et parte membrorum captus ad aquas Cumanas profectus, ingraveſcente morbo Cumis deceſſit." Liquorum diluentium calidiorum uſus immodicus a Boerhaave memoratur; quippe qui membrorum tremorem atoniamque univerſam, ſeu paralyſin imperfecte conceptam, inducunt. Uſus theae immediocris ſub eodem capite accenſeri queat; ſed de eo poſtea ſuus locus erit.

Frigus, caloris adverſarius, viribus ſedantibus multum pollet, praecipue vim nervoſam afficit, unde mobilitatem imminuit, ac deinceps ſenſibilitatem irritabilitatemque tollit. Frigus nimis intenſum diutius applicatum, humori praecipue conjunctum, ad paralyſin concitandam vires ſuas acerrimas ubique confert. Galenus ⸸ refert, homines paralyſi ſphincterum recti, veſicae urinariae, ſubito correptos fuiſſe, dum lapide frigido conſederunt,

* Wepfer. obſ. 163. † Com. p. 102.

‡ Hip. de aer. tom. 4. || De anim. brut. caſ. 5. de paral. § Tit. Liv. hiſt. 1. 41.

⸸ Gal. de locis affectis.

runt, ſicuti piſcatoribus interdum accidit, qui diutius aquis immorantur; porro ait, quidam, tempore frigido et pluvioſo, madido pallio collum diutius obvolvit, unde in paralyſin incidit. Quinetiam * Avenzoar teſtatur, ſe paralyſi cruris derepente correptum fuiſſe, dum nocte frigida pluvioſa ſub dio diutius verſatus fuerit. Mangetus † etiam edocuit, virum quendam incautum, dum in lecto humido dormierat, aliumque, dum in horto madido poſt cathartici operationem diutius ambulaverat, in paralyſin derepente concidiſſe ‡ Foreſtus paralyſin manuum ex humore et frigore collo applicatis, quinetiam veſicae urinariae ex frigore lumbis applicato, coortam eſſe narrat.

Inter principia paralyſeos enumeranda ſunt Sedantia, quae motus ſyſtematis violentiores compeſcunt, et fibrarum mobilitatem diminuunt. Ad tria capita, nempe Refrigerantia, Adſtringentia, et Nidoroſa, reduci poſſunt.

Refrigerantia ſunt Acida et Sales Neutri, quae quidem viribus ſedantibus ex manifeſto pollent. Satis conſtat, uſum acidorum copioſum et continuum ventriculi viarumque primarum atoniam concitare, et nonnunquam, uti monuit ‖ Cl. Baker, ſymptomata paralytica procreare;

* Apud Zacut. Luſitan. tom. 1. hiſt. 47. p. 84.

† Mang. bib. pract. p. 85. p. 106.

‡ Foreſt. obſ. 84. obſ. 92.

‖ Baker on Devonſhire colic.

procreare; et Cl. Huxham dicit, paralyſin artuum ſuperiorum colico Davonienſi non raro ſupervenire.

ADSTRINGENTIA viribus narcoticis agere videntur; hinc in haemorrhagiis activis multum uſurpantur, quas viribus haud aſtringentibus ſed ſedantibus tono ſyſtematis ſublato dimovere conſueverunt; vix enim intelligendum quibus tandem rationibus copia tam minuta exhibita viribus conſtringentibus eas coercere queant. Si vero concedatur vis narcotica, facile concipi poteſt, quibus omnino modis haemorrhagiis interdicant, nec aliis praeterea rationibus ad paralyſin producendam procul dubio vires ſuas conferre valent. Aſtringentia vel ex genere vegetabilium vel foſſilium omnino conſtant.

Ex vegetabilibus pauciſſima, ſi quidem ulla, ad paralyſin evocandam ſufficiunt. Ill. Van Swieten * utcunque ait, ſuccum accaciae, necnon adſtringentia hujuſmodi, imprudenter applicatum, oculorum caecitatem immedicabilem producere.

Ex foſſilibus commemorentur metallica; praecipue plumbum, cujus effectus in paralyſi concitanda prorſus notabilis; et profecto calcium adſtringentium ex plumbo confectarum, necnon ſacchari Saturni uſus, paralyſin notae pejoris inducere conſuevit, uti † Baro Van Swieten annotavit.

NIDOROSA ſunt ea quae veneno ſuo, per pulmones, inſpiratione corpori applicantur. Aer iſte ſive halitus, qui in locis clauſis, uti puteis caverniſque, diutiſſime coarctatur,

* Com. tom. 3. de paralyſi, p. 360.

† Tom. 3. de paralyſi, p. 357.

arctatur, et ex omnibus corporibus ſub fermenti ſtatu effervescentibus evaporat, aer mephiticus ſive Gas Sylveſtre nuncupatur. Flammas viribus ſuis nocivis extinguit, animalibus vitam citiſſime tollit, et minore gradu appoſitus ſtuporem, apoplexiam, paralyſinque conflat. Sulphuris aliorumque corporum inflammabilium, praecipue carbonum vapor, paralyſin, nec raro mortem, provocat, uti annotarunt *Hoffmannus, † Wepferus, et ‡ Helmontius. Parietum cemento calcis recenter conſtructorum vapor, paralyſin ſaepe concitavit. ‖ Van Swieten ait, ſe vidiſſe quam plurimos incautos, in aedibus recenter conditis, praeſertim foco luculento in conclavi extructo dormientes, hemiplegia immedicabili correptos fuiſſe. Porro, morbum eundem inducunt etiam vapores metallici, quales ex plumbo, mercurio, antimonio, arſenico, caeteriſque exorti; hinc qui fodinis argenteis plumbeiſque officio ſuo funguntur, affectionibus paralyticis plerumque correpti ſunt, uti monuit § De Haen; et qui inter officinas metallicas naſcendi ſorte quotidie verſantur, quales deauratores, chemici, figuli, metallurgique, morbo magis opportuni; cujus documentum luculentiſſimum a ⸸ Cl. De Haen: Ecce verba, " Machinam electricam noſtram multi hoc anno acceſſere; nonnulli paralyſi idiopathica; quidam a plumbo, ut tres figuli,

* Obſ. chym. phyſic. lib. 3. obſ. 13.

† Obſ. pract. de affect. cap. p. 360.

‡ De Lithiaſ. cap. 9. p. 720.

‖ Tom. 3. p. 778. § Rat. med. par. 1. cap. 9. p. 91. ⸸ Pars 2. cap. 13. p. 233.

guli, alii a mercurio, ut duo deauratores," &c. De arſenico caſum paralyſeos extremitatum inferiorum ac ſuperiorum narrat, quam arſenici albi doſis copioſior induxerat *. Vegetabilium quorundam vapor, qualis odor ſambuci, croci, caeterorumque floribus effluens, inter nidoroſa recenſeri queat, quae ſyncopen, haud raro mortem, induxerunt.

Narcotica veneno ſuo in vim nervoſam mobilitate diminuta praecipue agunt, ſenſibilitatem ac irritabilitatem tollunt, et ſomnum inducunt. Ex hiſce opium eſt praecipuum, virtute duplici ſibi invicem adverſa ſtimulanti ac ſedatrice praeditum. Opii effectus in paralyſin concitandam valde proclives, omnibus medicis cognoſcuntur; quin immo uſus ejuſdem externe applicati paralyſin procreat, ut probe cognitum ex experimentis a celeberrimo profeſſore noſtro Monro inſtitutis. † Felix Platerus inquit, paralyſin linguae ex opio in clyſmate injecto coortam. Quaedam alia hujuſmodi claſſis eundem morbum progenerant; qualia belladona, ſeu ſolanum furioſum, hyoſcyamus, et caetera. ‡ Ill. Ray nos edocuit, belladonam ulceri cancroſo prope oculum adhibitam, dilatationem pupillae univerſam concitaſſe, cujus motus remedio tandem remoto prorſus reſtitutus fuit. Hyoſcyamus, opium, mandragora, ad dolores oculorum violentiores removendos applicata, eoſdem effectus produxerunt; ut a || Galeno obſervatum fuit.

Huic

* Pars 9. cap. p. 106. † Obſervat. lib. 3. p. 129.

‡ Hiſt. Plant. lib. 13. cap. 23. p. 680.

|| Method. medend. lib. 3. cap. 2. tom. 10. p. 58.

Huic claſſi narcoticorum accenſeantur licet uſus ſpirituum ardentium, liquorumque fermento effervеſcentium immediocris, praecipue vini Campanienſis ac Arac vulgo dicti, quorum omnia affectibus paralyticis ortum praebent. Quinetiam ebrietas ſive temulentia paralyſin temporaneam fovet; uti Wepferus, necnon Carolus Piſo, aliique fere omnes, meminerunt.

Usus nicotianae immodicus omnia ebrietatis indicia, quinetiam, ad exceſſum uſque nimis avide repetitus, apoplexiam paralyſinque provocat, cujus inſigne documentum ab * Hilwigio perhibetur: "Duo fratres Hollandi, gratia voluptatis, certarunt, quis eorum plures fiſtulas tabacci exſugeret; ſed, dum unus ad 17, alter ad 18, aſſumpſiſſet, ambo ſubito apoplecticorum inſtar deciderunt." Accenſeantur etiam huic claſſi narcoticorum uſus theae ac caffae vulgo dictae nimis conſuetus. Ex hiſce decoctum ſive infuſum fortius tremorem totius corporis inſignem ſaepe concitat, et atoniam ingentem relinquit. Praeclarus Boerhaave inquit, "abuſus theae coffae paralyſin induxit, nervis redditis flaccidis." Ac † Van Swieten his verbis ait: "Vidi plurimos, his potibus diu abuſos, adeo enervatum corpus habuiſſe, ut vix languida membra traherent, ac plures etiam paralyſi apoplexia correptos fuiſſe."

Intersunt etiam alia principia, quae vim nervoſam, actione ejuſdem ſuſpenſa, vel inerte reddita, prorſus afficiunt. Affectus animi graviores paralyſin

* Hilwig. obſervat. num. 45. † Tom. 3. de paralyſi, p. 362.

lyſin provocant; hi autem in dua somnino claſſes, nempe in pathemata activa et deprimentia, diſpertiuntur. Affectus praecipue deprimentes, quales terror, moeror, timor repentinus, vires ſuas in affectibus paralyticis conglomerandis ſaepius exſerunt. * Hoffmannus affectum paralyticum ex terrore in oeſtro venereo; † necnon extremitatum inferiorum paralyſin ex terrore repentino coortam; ‡ nec minus hemiplegiam, ex qua aegrotans jam convaluerat, ex terrore ſubito redintegratam memorat. ‖ De Haen eoſdem effectus poſt partum ex terrore concitatos obſervavit; et § Schenckius paralyſin ex moerore conflatam meminit.

Ex affectibus activis, ira, gaudium, caeterique, palyſin viribus ſuis nocivis ex aequo fere ſuſcitare conſueverunt. Ira praecipue, quae brevis furor eſſe definitur, paralyſin haud raro provocavit; et praeſertim puerperas ac ſenes in paralyſin praecipitat; uti ait ⸸ Tulpius, Mulier ab ira protinus a partu hemiplegia occupata fuit. ⊹ De Haen paralyſin ex ira ac terrore conjunctis excitatam fuiſſe commemorat. Gaudium extremum ac intempeſtivum aliquando mortem infert; ſi vero in minore gradu proceſſerit, paralyſin temporaneam producit. Venus immodica inter principia paralyſeos ab omnibus auctoribus enumeratur; uti ‡‡ Hoffmannus. Frequens

D con-

* Syſt. rat. tom. 3. obſ. 2. † Tom. 4. part. 4. p. 27.
‡ Tom 3. obſ. 5. ‖ Rat. med. cap. 8. pars 1. caſ. 3.
§ Obſervat. med. lib. 1. ⸸ Obſervat. med. lib. 1. cap. 41. ⊹ Rat. med. pars. 3. cap. 6. caſ. 11.
‡‡ Hoff. tom. 3. de reſolut. nervorum.

concubitus corpus ſolvit, apud Celſum habetur. * Daniel Ludovicus duorum meminit, qui ſtatim poſt ſolutam copulam, alter in ſyncopen, altera in apoplexiam, ac deinceps in hemiplegiam, inciderunt. † Baro Van Swieten affirmat, homines paralyſi correptos fuiſſe, dum, poſt inflicta capitis vulnera, veneri nimis cito indulſerunt. Manuſtupratio, infandum! paralyſin acerrimam ſaepiſſime progeneravit; uti ‡ Tiſſot aliique obſervarunt.

Principia praeterea paralyſeos extant nonnulla, quibus locum ordine aſſignare perdifficile foret. Motus convulſivi partis cujuſvis, ſi quidem violentiores ſunt, aut aliquamdiu durarunt, muſculorum paralyſin gradu majorem minoremve ſuſcitant; uti Van Swieten. || Gregory noſter, vir egregius, in arte medica celeberrimus, puerulum ſe vidiſſe declarat, qui, ante variolarum auſpicate prodeuntium eruptionem, motus convulſivos ſaepe perpeſſus fuerat; at hemiplegia ſupervenit, quae poſtea per triennium uſque, defruſtrata medicamentorum ope, perduravit. Fibrarum diſtenſio ſive contortio violentior magis minuſve partium atoniam, ac etiam paralyſin ſui ſobolem, poſt ſe relinquit. Dolor acutiſſimus diuturnus paralyſeos aliquantum inducit; ita affectiones rheumaticas inſequitur haud raro paralyſis; praeſertim, ſi dolor ſedem prope medullam ſpinalem ſibi fixerit, partes infra poſitae paralyticae deveniunt. § Boerhaave, poſt lumbaginem

* Obſ. cel. medicor: de apoplex. obſ. 20.

† Com. tom. 1. p. 457.

‡ Tiſſot de l' Onanie.

|| Praelect. pract. de Paralyſ.

§ Van Swieten. tom. 3. p. 354.

ginem rheumaticam inveteratam, huncce morbum ipſe expertus eſt. Dolores colicos nec minus inſequuntur affectiones paralyticae. * Muys meminit paralyſios utriuſque brachii poſt colicam bilioſam. Paralyſin etiam aſſeclam agnoſcit colica pictonum ; uti annotarunt † Graſhius, ‡ Hoffmannus, ‖ Huxham, § Van Swieten, ⸸ De Haen ; affectio autem paralytica hic loci non tam videtur exoriri dolore vehementiore ejuſdem comite, quam a colicae principio, quod, uti jam compertum eſt, de plumbi effluviis originem ſuam trahit. Haecce enim materia, ſive per vapores hauſta, ſive interne inſumpta, prout antea innuimus, vires mirificas in affectibus paralyticis incitandis exercet. Et Cl. De Haen ⸸‡ hortatur, ne paralyſis ſubſequens ſolummodo doloribus atrocibus aſſignetur ; nam bis obſervavit, eandem abſque dolore conſpicuo concitatam fuiſſe : Et alibi inquit, " Citra doloris notabilem paroxyſmum in alio manuum paralyſin obortam vidi ‡†. Paralyſis a partu non raro accidit, uti ait †† Hoffmannus. Morbos acutos febriles, praecipue intermittentes, inſequitur ; prout aſſeruerunt ⸸ Fernelius,

* Muys prax. med. chirurg. rational. decad. 6. obſ. 10.

† Graſhius de col. picton. ‡ Hoff. paralyſ. manuum ex colica ſaturnina, cap. 1. obſ 3.

‖ Paralyſ. extrem. ſuperior. frequent. accidit ; On Devonſhire colic. § Tom. 3. p. 357.

⸸ Rat. med. pars 3. cap. 2. ⸸‡ Ib. pars. 3. cap. 2. p. 321. †‡ Diſſertat. de col. pict. cap. 2. p. 45.

†† Syſt. rat. tom. 3. obſ. 9. ⸸ Tom. de febribus, lib. 4. cap. 10. paralyſis poſt feb. tertian.

nelius, Foreſtus, * Riverius, ‡ De Haen, aliique complures. Perſaepe ſymptomatica in febribus exanthematicis, quin etiam in acceſſibus periodicis quotidianae intermittentis ſpeciem induens, uti monuit ‖ Cl. Torti. Quodcunque ſanguinem multum afficit, qualis lues venerea, ſcorbutus, eandem etiam concitare queat. Senertus, Eugalenus, et Cl. Lind, necnon De Haen, aiunt, eam a ſcorbuto coortam eſſe; et a ſyphilitide ortum habet, uti afferunt †‡ Aſtruck, ‡‡ Wepferus, ac ⊥ Baglivi. Dyſenteriam et hypercatharſin etiam conſequitur; uti ++ Conrad Fabricius, §§ Foreſtus, et ∽ Mangetus. Vermes in inteſtinis hoſpitantes eandem inducere conſueverunt +–. Haec igitur omnia paralyſeos principia multoties extiterunt.

CAUSÆ.

Nunc de cauſis paralyſeos agendum; quas, uti jam diximus, in capita bina, ſibi invicem oppoſita, reducere licebit. Horum prius habetur compreſſio; poſterius actio

* Lazar. River. cent. 1. obſ. 74. ‡ Rat. med. p. 3. cap. 6. caſ. 12. ‖ De febrib. cap. 4. p. 227.

†‡ De morb. vener. lib. 4. cap 2. ‡‡ Wep. obſ. 147. ⊥ Bagl. prax. med. lib. 1. de lue venerea. ++ Diſſertat. de hypercatharſi. §§ Schol. ad obſ. 85. ∽ Mang. B. P. p. 106.

+– Act. N. cur. tom. 2. obſ. 160. et hiſt. morb. Wratiſlav. ann. 1639. p. 37.

actio vis nerveae diminuta. Compreſſio in externam et internam diſpertitur. Externa a violentia quavis, in caput extrinſecus impacta, concitatur. Interna vel ex tumoribus, congeſtionibus, aut effuſionibus, enaſcitur. De tumoribus ſatis dictum. Congeſtiones in cerebro, nervos interpoſitos comprimendo, ſymptomata paralytica et apoplectica non raro concitare ſolent. Ex collari nimis adſtricto, ſenſus, motus, pulſuſque ſublatus fuit, et apoplexiae prima ſymptomata ſupervenerunt *. Suffuſio in vultu, et vaſorum capitis diſtenſio, tinnitus aurium, ſcotomia et vertigo, quae inter corporis decurvationem occurrunt, eandem certiſſime cauſam agnoſcunt. Effuſiones vel ſanguineae vel ſeroſae in affectibus paralyticis funeſtis creberrime reperiuntur.

Effusiones Sanguineae. Sanguis ruber, a vaſis ſanguiferis in cerebrum effuſus, compreſſionem ſui generis infauſtiſſimam conflare ſolet; quae quidem exortum petit, vel a ruptura vaſorum cerebri quorundam, ex vi quavis externa profecta; vel ab actione vaſorum, per cauſas in ea quaſvis immediate agentes adaucta; vel a quavis renitentia, quae ſanguinis venoſi refluxum a capite in cor verſus impediat; ex qua accumulatio neceſſario ſuccedat, quae, valvulis nullis in venis capitis uſquam ſubſiſtentibus, retrorſum propagatur; unde conatus haemorrhagicus, ſive actio vaſorum auctior, excitatur.

Effusiones Serosæ —Effuſio ſeri promovetur ab obſtaculo quovis, quod fluidorum a capite recurſum obſtruat,

* Swenſk. Wetenſk. acad. Hardling, 1757. trim. 2.

at, unde arteriae exhalantes magis diſtentae fluidum ſuum copioſius effundunt; vel a relaxatione arteriarum exhalantium per cerebrum inſperſarum; prout in hydropicis videre licet; vel a fluidorum jam effuſorum abſorptione prohibita, unde ſeri accumulatio in capite neceſſario ſubſequitur; vel a ſuperabundantia fluidorum ſeroſorum praedominante, reſiſtentia venoſa aut relaxatione vaſorum exhalantium etiamnum ſepoſita; unde ſerum, per vaſa extrema, in varias cerebri cavitates liberrime diffunditur. Cujus exemplum habetur iſchuria renalis illuſtriſſimum, ubi urina in renibus retenta, per divergium, in vaſa inhalantia abſorbetur, et in cerebri praecipue ventriculos effunditur; unde in apoplexiam, ac paralyſin, eventu funeſtiſſimam, vulgo terminatur.

Restat uti cauſam oſtendere conaremur, cur paralyſis, ſub extremis vitae praecipue ſtadiis, magis quam ſub adoleſcentiae decurſu, adoriretur. In aetate provectiore, plethora venoſa generalis in cerebri vaſis obtinet; praeterea, ſtructura ſingularis cerebrum congeſtionibus ac ſanguinis accumulationibus magis opportunum reddit. Cerebrum, cum caetero corpore collatum, exiguum, ingentem ſanguinis copiam aſſidue receptat. Malphigius aliique phyſiologici partem tertiam maſſae ſanguineae univerſae a corde in cerebrum continuo tranſmiſſam eſſe crediderunt. Sed calculis accuratioribus Cel. Haller circiter medium inter partem quartam quintamque maſſae totius a corde in cerebrum, dato tempore, commeare monſtravit. Verum, ſi viſceris exiguitatem animo perpenderis, adhuc ea copia permagna cenſebitur. Natura, procul dubio, dum tantam ſanguinis copiam aſſidue ce-

rebro

rebro ſuggerit, utiliſſimum ad oeconomiam conſervandam conſilium inſtituit.

Systema cerebri venoſum, per ſtructuram ſuam, ſanguinis motum lentiorem reddit. Cerebri venae, ſicut aliae, ab arteriarum extremitatibus ubique diſperſis oriuntur. Arterias tamen haud comitantur, nec in truncos majores connectuntur; ſed in vaſa majuſcula, Sinus appellata, per tubulos minuſculos evacuantur; tubuli curſu obliquo, motui ſanguinis adverſo, ſinus introeunt; valvulis et muſculorum adjacentium compreſſione vacant; unde motus ſanguinis in alias corporis partes non parum acceleratur; ideoque ſanguis per cerebri vaſa lentius movetur. Sinus, laminis durae matris incluſi, per trabeculas et lacertulos, tranſverſim euntes, multum firmantur; unde eorum diſtenſio prohibetur. Arteriae cerebri, quam caeterae, tunicis multo tenuioribus inveſtiuntur; diſſectae collabaſcunt; et cera repletae fragiles admodum reperiuntur; unde tunicis muſculoſis eas indutas eſſe quidam non putant. Ideoque ruptura facilius incidere poteſt. Ex quibus omnibus conſtat, ſanguinem venoſum in cerebro tardius movere, ex eoque cerebri vaſa praecipue congeſtionibus et ſanguinis accumulationibus opportuna devenire. Quoniam igitur cerebri ſtructura congeſtionibus hujuſmodi favet, inde liquet, eas in aetate decliviore, dum plethora venoſa in univerſum dominatur, facilius inceſſuras eſſe; praeterea, ſi conformatio apoplectica ac habitus melancholicus adfuerit, paralyſin neceſſario ſuperventuram. Cum vero paralyſis a ſanguine rubro ſive ſero profluat, eam in ſanguineam,

MED. CHIR. SOC.
ABERDEEN.

am, et ſeroſam, medici diſtinxerunt. Prior idiopathica aut haemorrhagica nuncupetur, ut quae ex plethora venoſa, ſive ſanguinis congeſtione, vel effuſione, plerumque concitatur: Poſterior hydropica, prout quae relaxatione vaſorum exhalantium primario debetur.

Quod ad alterum cauſarum caput attineat, multa de vi nèrvea imminuta, quae paralyſin exſuſcitare queat, adhuc dicenda reſtarent. In principiis variis quae paralyſin ab eadem cauſa procreare ſolent enumerandis, rationes diverſas, quibus vires ſuas exſerere videantur, quam leviter attigimus. Haec omnia, non nervos cerebri comprimendo, ſed vis nerveae mobilitatem ac agilitatem diminuendo, morbos paralyticos arceſſere conſueverunt. Phaenomenis ſomni vigiliarumque rite perpenſis, unicuique liquebit, vim cerebri nervoſam, ſub variis rerum, eventuum, ac tempeſtatum articulis, diverſum mobilitatis ſtatum gradumve ſubire. Theoriam vero ſyſtematis nervoſi, ut et alia permulta quidem memorabilia, ſi penitius inveſtigare tentarem, vereor equidem, ne opuſculum ultra metas inſtitutas nimis longe protraherem.

RATIO MEDENDI.

Cum vero binae cauſae, prout jam diximus, indole ſua diverſae, ſibimet invicem opponuntur; ideo nec minus indicationes curatoriae, duplici genere diſſimiles, eis reſpondent.

I.

I. INDICATIO prima, ad congeſtionem in cerebro ſanguineam, et effuſionem ſanguineam aut ſeroſam removendam, cauſam priorem, nempe compreſſionem, conſtituentem, comparatur.

II. INDICATIO ſecunda, ad actionem vis nerveae diminutam amovendam, cauſam alteram, accommodatur.

1. QUODCUNQUE vero plethoram et ſanguinis in caput verſus determinationem adauctam tollat, idem indicationi priori reſpondebit: Qualia evacuantia varia ſeſe produnt; quorum praecipua ſanguinis miſſio, cathartica, veſicatoria, et caetera.

MISSIO SANGUINIS.——Hocce remedium, haud parvi momenti, longe praeſtat; ſed cautelam in uſu ſuo maximam depoſtulat; quippe quod in omni caſu in auxilium advocari nequeat. Hinc axioma praecipue accommodum: Sanguinis detractio vel occidit, vel liberat. Convenit inter omnes medicos de ſanguinis mittendi uſu, in paralyſin haemorrhagicam idoneo ac ſalutari, ſub qua ſanguinis determinatio caput verſus, et ibidem accumulatio, praeſertim ineunte morbo, ſignis conſpicuis adſunt. Cum pulſus citatior, fortior, durior, oculi rubri, turgidi, vultus rubicundus, calor inſuetus, venam in brachio ſecare, quam citiſſime poſſumus, apprime neceſſarium deveniet; orificio latiore patefacto, uti ſanguinis abſtractio quam celerrime fiat. Aetius ait, nullum inveniri remedium aptius in principio ve-

naeſectione. * Tulpius hominem memorat, qui, venaeſectione in utroque brachio ſimul inſtituta, ex apoplexia a plethora exorta reconvaluit. Et Foreſtus † eam in apoplexia et hemiplegia removenda ſummo cum ſucceſſu in uſum advocavit. Cum vero ſucceſſus qui ex venaeſectione oriatur, magna ex parte, a vicinia qua ſanguis in partem affectam emittitur, et a celeritate qua ſanguis e vena fluit, omnino pendeat; ideo venae jugulares orificio patentiore pertundantur; quoniam ex eo cerebri vaſa celerius deplentur et relaxantur. Cavendum vero, ne ligatura circa collum nimis arcte ſtringatur, ne ſanguinis tranſitus a capite impediatur, et effectus perniciosior exinde concitetur. Fortaſſe venam digito compreſſiſſe ſufficiat. In apoplexia, quamvis ſenſus motuſque, ut plurimum, opprimatur; unum tamen corporis dimidium, quam alterum, excitationi fit magis opportunum: Ideo ſanguinis accumulationem in latere cerebri oppoſito plerumque latere putatur; unde Morgagni et Valſalva, ſanguinem e latere maxime excitabili eliciendum eſſe, propoſuerunt. Experientia tamen hodierna praxin hujuſmodi nondum adeo confirmavit. Rondeletius cucurbitulas cruentas prope jugularem applicandas, quaſi ſub mento, praeſcripſit. Morgagni ‡ ſcarificationem occipitis aut venae occipitalis ſectionem multum collaudat: Quam et Cl. Mead, in maxime periclitantibus magnopere juvaſſe, non ſemel expertus eſt ‖. Valeſcus

* Obſ. med. lib. 1. cap. 7. † Lib. 10. obſ. 76, 78. 81.
‡ De cauſ. ſed. morb. epiſt. 2, 10. ‖ Mon. et praec. med. p. 58.

leſcus ait, ſe vidiſſe hominem curatum per uſum ſanguiſugarum, quaſi per totum corpus appoſitarum. Morbus aliquando per haemorrhagiam naturalem, praecipue narium, uti ſuadet Cl. Boerhaavius, auſpicate removetur. Fluxus haemorrhoidalis affectum paralyticum nonnunquam abegit. Cujus exemplum celeberrimum Ipſe vidi, cum apud Dominum Wardrobe, conſobrinum meum, plurimum venerandum, chirurgum in hac urbe peritiſſimum, hoſpitio diverſarer, et ſtudiis medicis operam, ſub ejus auſpiciis, ſumma cum utilitate, ſedulo navarem. Homo 55 annos agens, fluxu haemorrhoidali in annos complures, abſque moleſtia, laborabat; frigoribus autem expoſitus, fluxu retento, paucos intra dies, hemiplegia correptus, et omnibus aliis remediis incaſſum tentatis, fluxu haemorrhoidali redintegrato, morbo liberatus, tandem convaluit.

Cathartica. Haec revera evacuantia potentiſſima; ideoque cum ſanguinis effluxus in caput determinatur, in plethora ſubmovenda, et ſanguinis augmento a cerebri vaſis auferendo, in remedium cedunt accommodiſſimum. In affectu paralytico haemorrhagico, ex genere maxime refrigerantium et antiphlogiſticorum eſſe debent: At in hydropico, calidiora, magiſque ſtimulantia, depoſtulantur; qualia hydragoga, ut aloe, ſcammonium, colocynthis, jallapium, gummi guaiacum, et caetera. At vero in catharticorum uſu non nimis inſiſtendum; quippe quae canalem alimentareum debilitant, et foecum ſtimulo minus ſenſibilem reddunt. Cl. Van Swieten * ait,

* Com. lib. 3. de paral. p. 334.

ait, ſeſe, hydragogis purgantibus, intervallo idoneo reiteratis, paralyticos complures ſanaſſe. Quinetiam in paralyſi ex vis nerveae diminutione oriunda, ſyſtema ſtimulando, prodeſſe queunt. Porro, alvum ſolutam conſervant, ex quo plethora coerceatur, cui paralytici ex appetitu optimo quo fruuntur, et exercitio quo parcius utuntur, admodum fiunt opportuni. Clyſmata etiam ab initio nonnunquam prodeſſe valent; quoniam aegrotans aliquando cathartica deglutire minus poteſt. Haec vero ex genere acriori confici debent; quoniam, ſenſibilitate et irritabilitate canalis inteſtinalis multum imminuta, effectus ejuſdem ſtimulantes in ſyſtema communicari nequeant, quo minus in paralyſi haemorrhagica noceant: At vero in hydropica, liceat uti vires ſuas ſtimulatrices exerceant.

Emetica. Haec autem prout evacuantia adhibentur. Sed eorum uſus, in paralyſin eximius, ſub formula ſtimulantium praecipue admittitur. Ventriculum quidem, phlegmate tenaci plerumque gravatum, contentis ſuis evacuant; ſed cum paralyſis haemorrhagica aut hydropica ſubeſt, ſumma cum cautela adhiberi debent; quoniam concuſſum in ſyſtema univerſum inferunt, et ſanguinis in caput cerebrumque verſus determinationem tam fortem promovent, uti periculum immineat, ne forte vaſorum rupturam aut mortem ſubitaneam denique provocent. Sanguis ideo, caeteris evacuantibus una praeeuntibus, ante eorum uſum, libere mittendus. Sin actione vis nerveae diminuta paralyſis oriatur, prout ſtimulantia, ſicut opinor, in uſum accommode advocentur;

tur; quippe quae ſyſtema univerſum concuſſu praeforti commovent, et cerebrum praeſertim exagitant. Quocirca, ex genere antimonialium, qualia tartarus emeticus, et caetera, praecipue occupentur. Turpethum minerale caeteris longe praeſtat. Sinapi, in vomitum excitandum, ex tuto adhibere licet; quod, ſi ſucceſſu deficiat, ventriculum tamen et canalem inteſtinalem ſtimulando multum proderit. At nullum ex emeticis iſtis adhibere voluerim, ubi cerebri compreſſio notabilis adſit.

Diaphoretica. Ea vero prout evacuantia, in paralyſin amovendam, compreſſione ſanguinea exortam, adhiberi nequeant; ut quae, cordis et arteriarum motum accelerando, ſanguinis accumulationem, et exinde cerebri compreſſionem, adaugere potuerint. Si quidem unquam in uſum advocanda ſunt, ex ea indole conſtare debent, quae, corde arteriiſque nondum excitatis, ſudorem promoveant; qualia ſales neutri, vel etiam tartarus emeticus, et caetera. Sed in paralyſin hydropicam, opportune, diaphoretica ſyſtema ſtimulantia, qualia ſerpentaria, contrayerva, guaiacum, ſpiritus et ſal. C. C. et alia hujuſmodi, in auxilium advocari debent. Ill. * Van Swieten, ſeſe paralyticos complures diaphoreticis ſtimulantibus, in dies aliquot adhibitis, ſudore interea ſpiritus vini accenſi vaporibus in artus paralyticos determinato, ſanaſſe, teſtatur; quod et experientia † Wepferi confirmatur. Sed in uſu hocce ſudorifico non diutius inſiſtendum;

* Com. lib. 3. p. 384. † Obſ. med. pract. obſ. 32. p. 72. et aliis pluribus locis.

ſtendum; ut qui ſyſtema commune relaxat, et vim nerveam debilitat.

Diuretica. His autem in affectu paralytico minime confidendum. Prout evacuantia quidem admittantur licebit; et in paralyſi hydropica, ſub qua fluida ſeroſa ſuperabundant, multum fortaſſe prodeſſe valent. Diuretica ideo ſtimulantia, colchicum, ſcilla, apium, geniſta, et id genus alia, tempeſtivius uſurpentur.

Errhina. Ex ſecretione notabili quam a membrana Schneideriana cient, inter evacuantia enumerari poſſunt; et, ex levamine ſummo quod in capitis doloribus atrocioribus et oculorum inflammationibus adferunt, in affectu paralytico perlubenter adhibere voluerim. Sternutatoria vero, quando paralyſin indicia compreſſionis ſanguineae ac ſeroſae notanda comitantur, ſumma cum cautela uſurpentur; quoniam concuſſio violenta, quam in ſyſtema univerſum, praecipue in cerebrum, inferunt, effectus maxime pernicioſos exſuſcitare queant. Sin autem paralyſis a vis nerveae torpore pendeat, medicamenta quae ſternutationem excitant, prout ſtimulantia, maximo cum emolumento in uſum revocari poſſunt. Namque, inter ſternutandum, ſingulae corporis partes violenter agitantur, et membra paralytica ſaepiſſime ſubſilire videntur. Fortiſſima et acerrima, nicotiana in non aſſuetis, euphorbium, et radices hellebori deprehenduntur. Mitiora ex herbis aromaticis atque fragrantibus conficienda.

Sialagoga medicamenta habentur ea quae ſalivae fluxum promovent. His autem ordo duplex: 1. Ea quae ore

ore applicata; 2. Ea quae, interne ſumpta, ſalivae effluxum exſuſcitant. Priora apophlegmatizantia et maſticatoria nuncupantur. Ab evacuatione copioſa quam e glandulis ſalivaribus cient, et ab eorum in cerebrum contiguitate, probabile admodum, quod ex uſu eſſe poſſunt, dum ſanguinis impetum et determinationem in cerebri vaſis adauctum auferunt, et ſerum ſuperfluum, quod in paralyſi hydropica plurimum dominatur, evacuant; at, praeter evacuationem quam promovent, linguam, ſaepius paralyticam, exſtimulant, ex eoque multum prodeſſe poſſunt.—Ex ſialagogis internis praecipuus habetur mercurius; hydrargyrus, in affectu paralytico curando, a medicis quibuſdam multum collaudatur. Cl. Willis, ſeſe paralyſin, ope mercurii, ſalivationem concitando, curaſſe teſtatur. Sed experientia hodierna ſatis compertum, conſiliis eundem minus accommode inſervire. Fortaſſe, cum paralyſis ab affectibus localibus oriatur, in qua ſenſorium haud afficitur, in auxilium mercurius utiliſſime convocari poteſt.

Vesicatoria. Veſicantia epiſpaſtica prout evacuantia potentiſſima cenſentur; unde in morbis acutis, praecipue inflammatoriis, utiliſſima reperiuntur. In apoplexia et paralyſi generis haemorrhagici feliciſſime applicari queant; quippe ſanguinis copiam in cerebro contentam abſtrahunt ac diminuunt; unde ſanguinis impetum a cerebri vaſis adauctum tollunt. In paralyſi hydropica praeſertim utiliſſima reperiuntur, et liberrime licebit ut adhibeantur; quoniam effectus ſalutaris, ab eorum uſu profluens, in temperamentis ſeroſis aperte demon-

demonſtratur. Cum vero effectus, in evacuando, eo majores edunt, quo propius in partem affectam imponantur; ideo capiti et cervici praecipue libentius applicuerim. Prout ſtimulantia, membris paralyticis ipſis applicanda, ſucceſſu nonnunquam feliciſſimo nec minus adhibeantur. At vero commodum ab eorum uſu perceptum, quantumvis inſigne, nonnullis in caſibus infidum; quoniam in proclivi eſt, uti partes quibus applicentur, in ſenioribus praeſertim, in gangraenam abeant.

Fonticuli et Setacea. Fonticulis et ſetaceis, prout evacuantibus accommodiſſimis, ſuus etiam adhibetur honos. In capitis morbis, ab aucta ſanguinis, et praecipue ſeri, determinatione concitatis, commodi multum inferre ſolent. Hinc effectus ex eis ſaluberrimus, non ſolum in affectibus paralyticis, ſiquando adſunt, abigendis, ſed etiam in acceſſibus, ubi minitantur, anteveniendis, luciḍiſſime pateſcunt. Ita * La Motte, Stuporem poſt apoplexiam manentem, qui fruſtra tentatus fuerat veſicatoriis et fonticulo, ſanavit integre ſetaceum: Itemque puerum, qui, ab equo delapſus, apoplecticus factus, memoria per plures ſeptimanas laeſa, ſetaceo applicato, intra octiduum perfectiſſime convaluit †.

Medicamentis quae indicationi priori reſpondere videantur ita breviſſime perpenſis, remedia quae indicationi poſteriori inſerviant ordine deinceps aggredior.

II. Huic autem indicationi per remedia prioribus longe

* Trait. complet, de chirurg. tom. 1. p. 120.

† Med. eſſ. vol. 5. part 2. p. 598.

longe diverſa reſpondetur, quae ſub nomine ſtimulantium communi inſigniuntur.

Animi Pathemata. Affectus animi ſyſtema fortiſſime ſtimulant; unde paralyſin haud raro dimoverunt; cujus exempla complura apud auctores practicos publice proſtant. Nempe paralyſis ſanatur ab *Ira*. Paralyſis in ruſtico ſanata fuit, cum a filiis ſuis in iram ingentem conjectus eſſet; uti ſuadet * Stahl: Et Cl. Boerhaave † narrat hiſtoriam uxoris Calephi, ex paralyſi ſanatae, dum medicus pedes attingere conabatur. A *Terrore*. ‡ Schenkius hominem, in annos plures, hemiplecticum commemorat, qui, omnibus aliis remediis fruſtra tentatis, in terrorem repentinum ex aedium deflagratione conjectus, cito convaluit. A *Metu* ſubitanea. Croeſi ‖ filius, cum antea mutus eſſet, dum militem in patrem irruentem videret, "Ne Croeſum interimas," illico exclamavit; et interrupta loquelae vincula ſtatim in perpetuum relaxavit. Quamvis autem paralyſis ab affectibus animi repentinis nonnunquam ſanata fuit, quum tamen haud ubique penes nos ſit, eos ad lubitum noſtrum in regulam revocare, ideo, in iis excitandis, multum prorſus ambigerem; cum ex obſervatis multis conſtat, eos aliquando paralyſin, immo mortem, induxiſſe.

Febris. In febre, cordis arteriarumque actio augetur; ideoque medici inſignes febrem concitare ſuaſerunt;

F

* Theor. ver. p. 693. † De morb. nervor. p. 633. ‡ Obſ. med. lib. 1. p. 94. ‖ Herod. lib. 1. cap. 85. p. 35.

runt; quoniam ea cauſam vis nerveae obſtruentem forte removeri poſſe conjecerunt. Quod quidem experientia confirmatum eſſe compererunt; ut qui, naturam, ejus ope, paralyſin removere, nonnunquam obſervarunt. Ita Cl. Boerhaave, ſartorem ter paralyſi correptum, febre magna toties ſuperveniente, ſanatum vidit. Febris, ad paralyſin removendam, ab actione vis nerveae diminuta coortam, utiliſſime concitari poteſt: Sed, ad quem tandem gradum febrem excitare debeamus, definire perarduum eſſet; cum effectus, a febre concitata profluens, ambiguus atque precarius eſſe queat. Quapropter, uti reor, eam naturae potius integram relinquere, vel ſaltem nimis longe non promovere, medico, necminus aegrotanti, tutiſſimum. Paralyſin haemorrhagicam, a congeſtione commotam, ex febre concitata periculum maximum comitatur.

Calor Externus. Ille vero in ſyſtema ſanguiferum ſtimulus praevalidus habetur, et ex incitationis cauſis praecipuis una deprehenditur. Mobilitatem vis nerveae, propius amiſſam, recreat ac reſtituit; prout ex animalium hiſtoria conſtat, quae per hiemis decurſum latentia obdormiunt, et, calore Veris Æſtatiſque tandem redeunte, vires animales motuſque agiles denuo recuperant, ac reviviſcunt. Ideoque paralytici, prout experientia compertum, tempore hyberno, quam aeſtivo, teſte † Bellino, aliiſque, difficilius curantur. Quinetiam, coeli ſolique verſuram multis remedio ſalutifero fuiſſe, et demigrationem in plagas regioneſve calidiores curationem

† De urin. ac pulſibus, p. 518.

onem feliciorem abſolviſſe, ſatis conſtat. Calor immodicus, diutius immoratus, inter principia paralyſios habetur; at, gradu minori applicatus, ſyſtema nervoſum exſtimulat, et ad morbum amovendum multum confert. Calorem medici, modis diverſis, eiſdem conſiliis adhibuerunt. Calor humori, prout in balneo calido caeteriſque, conjunctus, ad paralyſin removendam ſucceſſu feliciſſimo occupatus fuit. Thermae medicatae, quales aquae Bathonienſes, praeſertim ex alto dilapſae, aut in artus paralyticos impetu proſilientes, omnibus aliis fruſtra tentatis, uti ſuadet * Cl. Cocchi, † Willis, ‡ Charleton, aliique, multos ad ſanitatem perduxerunt. Quoniam autem febrem temporaneam excitant, pulſum accelerant, et fluida rarefaciunt; inde in paralyſin ex congeſtione ortam adhibitas eventu periculoſas eſſe liquet. Quarum effectus inauſpicatiſſimus, in paralytico cui morbus in apoplexiam lethalem commutatus evaſerat, a Cl. Cullen noſtro obſervabatur. Quapropter, in caſibus quibus applicentur, ſumma cautela adhibendae. Cum autem calor humori conjunctus viribus multum relaxantibus polleat, quae ſtimulantibus praeponderant; ideo medici calorem ſiccum, vice balnei calidi, periclitari juſſerunt. Ægrotantem in balneum arenae, ſive clibanum, aut laconicum, demitti ſuaſerunt. Sales calidi membris paralyticis, vapores ſpiritus vini accenſi uti monuit Cel. ‖ Van

* Dei Bagni de Piſa, cap. 4. p. 197.

† De anim. Brut. p. 420. ‡ Inquiry into the efficacy of warm bathing in palſies.

‖ Com. in aph. Boerh. lib. 3. p. 334.

Van Swieten, feliciter applicati fuerunt. Animalia viva diſſecta, partibus laborantibus circumvoluta, prout utilia collaudantur. Utcunque, vix patet ea virtutes quaſlibet, ultra fomenta quaevis alia, poſſidere, niſi quod caloris gradus ſit magis naturalis ac opportunus. Quando paralyſis aliquamdiu perduraverit, fortaſſe prodeſſet, aegrotum cum alia quae bona valetudine fruitur, ſub iiſdem ſtragulis obdormire; cum, in eo caſu, calor aſſiduus et uniformis magnopere reficiat ac reſtituat.

Frigus, diu continuatum, mobilitatem vis nerveae multum infringit; unde paralyſin inducit: Sed citatius applicatum, et celeriter amotum, ſyſtema potentiſſime ſtimulat. Igitur immerſiones frigidae, ad paralyſin curandam adhibitae, multum laudibus efferuntur. Cum aegrotans ex lavacro frigido cito emerſerit, per varia febris ſtadia paulatim tranſit. Principio, frigore, rigore, et horrore, corripitur; deinceps, calor, rubor, ac pulſus citatior inſequuntur. Si lectum petat, et involucris ſeſe contegat, ſudor profuſus plerumque excitatur. Obſervationes innumerae docent, paralyſin ex uſu lavationis frigidae ſanatam fuiſſe; praeſertim ſi aquae ex praecipiti diſpergantur, aut in artus paralyticos deſuperne exantlentur *.

Electricitas. Stimulus, inter omnes qui in fabricam humanam applicari potuerunt, habetur fortiſſimus; quippe quae ſyſtema nervoſum univerſum pervadit. Sin autem vis electrica cum intenſitate fortiori in ſenſorium devehatur, energiam vitalem demolitur. Si

percuſſiones

* Sir John Floyer ψυχρολουσια, p. 212. 456.

percuſſiones vi minore adhibeantur, ſyſtema ſanguiferum exſuſcitant; unde motum cordis arteriarumque accelerant, et ſecretiones omnes promovent, ſudorem ac perſpirationem laceſſunt, urinae fluxum provocant, alvumque ſolvunt. Electrizatio per ſcintillulas in aurem dimiſſa, ceruminis ſecretionem; oculo partibuſque contiguis, lachrymarum ſtillicidium; linguae glanduliſque parotidis, ſalivam, promovet. In fluxu menſium retentarum promovendo potentiſſima reperitur; uti * De Haen aliique docuerunt. In membris paralyticis haud raro dolorem, nonnunquam motus involuntarios ac tremores, calorem, ruborem, ſudorem, cum ſenſu formicationis, exſuſcitat; et partibus atrophicis plenitudinem tenſionemque conſuetam reſtituit.

Ex enarratis igitur unicuique patebit, electrizationem in paralyticis curandis apprime fore commodiſſimam. Interea vero cavendum, ne in omnibus caſibus indiſcriminatim adhibeamus; quum cauſa adeſt, cur eventus inauſpicatos ex ejuſdem uſu temerario metuamus; quoniam exempla ſuppetunt, ubi morbum exaggeravit, mortemque properavit: Noſtrum eſt igitur, dum de natura paralyſios ambigitur, uti electrizationem ſumma cum cautela adhibeamus. Itaque, ſi paralyſin congeſtio ſanguinea ac plethora comitatur, ab illa prorſus abſtineamus; quippe quae, dum ſanguinis impetum in cerebri vaſis adauget, apoplexiam lethalem inducere potuit: Sin paralyſis ex actione vis nerveae minuta ſubſiſtat, remedium

* Rat. med. p. 237. caſ. 21. 22. 24.

dium adhibetur ea praecipuum ac potentiſſimum. * De Haen, hoc remedio magnopere confiſus, ait, Electrizationem neminem unquam laeſiſſe, et paralyticis quibuslibet uſus ejuſdem, quacunque origine paralyſin contraxerint, levamen attuliſſe. In hacce autem aſſeveratione nimis longe proceſſit. Utcunque tamen, uſu ejuſdem per plures ſeptimanas ſimul continuato, curationes multas auſpicato perfecit: Et quendam memorat, qui, tribus menſibus exactis, nil commodi exinde percepit; ſed, diutius ictibus iteratis inſiſtendo, ſanitatem integram tandem recuperavit. Haud ideo ſperandum, aegrotantem a continuatione breviori ſanari poſſe; ſed ſalutem, diutius inſiſtendo, ſolummodo recuperandam eſſe. In paralyſin localem remedium adhibetur accommodiſſimum. Si paralyſis capitis adſit, et organa auditus viſuſve affecerit, electrizatio, quippe medela periculoſa, ſumma cum cautela in uſum advocetur, et concuſſiones leviuſculae ſolummodo adhibeantur; fortiores enim noxiae futurae.——Analogia ſumma inter ictus electricitatis atque fulminis obtinere videtur. Fulminis ictus contactum paralyticum nonnunquam ſanavit. Cujus exemplar illuſtriſſimum apud † Diemerbroekium habetur, ubi ita ait; Mulier enim quae ſexto aetatis anno, ex ſubito terrore, paralyſi totius corporis, excepto ſolo capite, correpta fuerat, et poſtea extrema inferiora per triginta et octo annos habuerat paralytica, cito convaluit, dum, horrenda tempeſtate ingruente, fulmen illam ingens

* Rat. med. p. 142. † Obſ. curat. med. obſ. 10. p. 9.

gens circumfulſiſſet[*]; et poſtea mulierem per quindecim annos et plures vidiſſe ſanam teſtatur.

Præter ſtimulantia externa, de quibus egimus, interna quaedam in paralyſin curandam multum conferunt.

Medicamenta Interna.

Ex genere Vegetabilium, &c.———Plantæ Acres Antiscorbuticæ, uti nuncupantur; quales ſinapi, rhaphanus ruſticanus, naſturtium, et id genus aliae, interna remedia, in medelam paralyſeos optimam exhibentur. Diuretica, diaphoretica, et laxantia habentur. Ventriculum, canalem alimentarium, et ſyſtema nervoſum, exſtimulant, et ſtimuli inflammatorii non multum poſſident. Sinapi album, non contuſum, cochlearibus majuſculis, ſingulis diebus, aliquoties adhibitum, optimo cum ſucceſſu propinatur; contritum vero portiunculis minoribus ſumatur.

Aromatica, tonicis adjuncta, eodem conſilio praeſcripta fuerunt; qualia amara varia, quae ventriculum calefaciunt et corroborant, ac ſyſtema nervoſum ſtimulis haud irritare conſueverunt; unde, in ventriculi inteſtinorumque atoniam, multum prodeſſe queant: At, in paralyſin removendam, haud multum ex iis ſperandum. Cortex Peruvianus etiam in uſus eoſdem advocatus fuit. Chalybeata cum amaris conjuncta, vel aquae chalybeatae cum iis ſimul inſumendae, optimo cum fructu propinari poſſunt. Olea aromatica diſtillata, qualia oleum cinnamomi, caryophyllorum, origani, roriſmarini,

marini, et caetera, cum externe tum interne aſſumpta, uti monuit † Cl. Van Swieten, in eundem effectum propoſita concelebrantur.

Balsama artificialia et naturalia, ad morbum dimovendum, aliqui commendarunt. Quoniam vero vis ſtimulatricis haud multum poſſident, ideo parum fiduciae in eis collocandum. Quinetiam, Aſſa foetida a nonnullis effertur: Ea vero, portiunculis largioribus adhibita, intra ſedantia deprehenditur; ideoque neceſſario nociva reperietur. Camphora nec minus uſitata fuit: At effectus ejuſdem, ſive more ſedantium ſive ſtimulantium operatur, ambiguus admodum habetur.

Alkalina Volatilia, quale ſpir. et ſal. cornu cervi in aquis diſtillatis aromaticis dilutus, laudibus ſuis efferuntur; quippe quae permultum exſtimulant, ſtimulus autem breviſſime perdurat: Ideoque non multum commodi ex eis ſperandum.

Ex genere Animalium. Remedia quaedam, prout ſtimulantia, qualia caſtoreum, moſchus, zibethum, cantharides, ad paralyſin removendam exhibentur. Caſtoreum, apud antiquos magni aeſtimatum, ab Aetio commendatur; ſed utilitatem ejuſdem medici recentiores haud confirmarunt: Ideoque in ſolamen potius et oblectamentum copia conſueta propinatum eſſe putaverim. Moſchus in uſum rarius advocatur; porro, ſi frequentius admitteretur, parum utilitatis collaturum eſſe ſuſpicarer. Cantharides externe ſolummodo adhibentur.

† Com. in aph. Boerh. de paral. p. 378.

bentur. Millepedarum ſuccum, aqua dilutum, vel in pulverem redactum, ſicut etiam cochinellam, et granorum kermes, uti monuit Ill. Van Swieten, medici recentiores remedium efficax invenerunt.

REMEDIA EXTERNA TOPICA.

EXERCITIUM. Exercitatio ſyſtema quam maxime exſtimulat: At, ſub affectu paralytico, aegrotans in eo ſtatu verſatur, quo exercitiis uti nequeat: Ideoque † Celſus ait, Vel geſtetur, vel motu lecti concutiatur; tum id membrum quod deficit, ſi poteſt, per ſe, ſin minus, per alium moveatur, et vi quadam ad ſuam conſuetudinem redeat. Schenckius refert, foeminam ex dextri lateris hemiplegia recuperatam eſſe, vectam in rheda. Quoniam vero parum emolumenti ex hoc motu paſſivo ſperandum foret; ideo, ad eam exercitationis ſpeciem quae frictionibus excitatur, omnino recurrendum.

FRICATIONES, in paralyſin amovendam, efficaciſſimae reperiuntur; quippe quae ſtimulis quam maxime polleant; unde majorem ſanguinis influxum in partem affectam determinare ſolent; calorem, ruborem, et plenitudinem inducunt; muſculorum tenſionem roburque reſtituunt; et exinde partium atrophiam et tumorem oedematoſum auferunt. Partes autem paralyticae panno laneo, vel ſtrigili, aliquamdiu, vicibus itera-

† De reſolut. nervor. lib. 3. p. 179.

tis, in dies ſingulos defricentur; et iis partibus, ubi nervi majuſculi propius integumenta decurrunt, praecipue capiti, cervici, dorſique vertebris, applicentur. Veſtimenta lanea gummi quovis aromatico imbuantur; ut aegrotans, oblectamento captus, in partibus defricandis aſſidue verſetur.

Fustigationes. Percuſſiones molliuſculae in partem corporis quamlibet, ope virgularum tenuiorum inflictae, donec membra paralytica rubeſcere ac tumeſcere incipiant, in eundem uſum inſerviunt. Partes vero paralyticas potentiſſime ſtimulat, et fuſtigationibus uſu frequentius uſurpatur, urticarum ope, partium flagellatio, quae ardorem moleſtum, cutis rubedinem, et tubercula prurientia, exſuſcitare conſuevit. Hoc remedio ſolo nonnunquam curatio ſubita et conſummata perficitur *; et a † Celſo, ‡ Aretaeo, ‖ Riverio, aliiſque, multum commendatur.

Rubefacientia inter ſtimulantia longe validiſſima perhibentur; quorum ſpecies praecipua, ranunculus, rhaphanus, allium, bulbus ceparum, ſinapi, deprehenditur. Talia contrita, et in pultalicium confecta, partibus paralyticis applicata, dolorem et inflammationem exſuſcitant, atque laceſſunt. Veſicatoriis praeſtant; ut quae citatius exſtimulant, et facilius removeri poſſunt, evacuatione nuſquam concitata; unde gangraena felicius et opportunius evitetur. Complures aegrotantes a ſinapiſmis, aut cataplaſmatis inde confectis, eventus optimos ac ſalutares experti fuerunt. § Riverius, in re practica peritiſſimus, eadem

* Acad. de ſcienc. l'an. 1741. p. 103. † Lib. 3. cap. 27. p. 179. ‡ De cur. morb. acut. lib. 1. cap. 2. p. 80. ‖ Prax. med. cap. 3. § Ibid.

dem applicanda ſuadet, donec pars rubeſcere incipiat; ea tamen non diu in parte relinquenda, ne veſicas excitent; ſed tamdiu ſolum, donec pars rubicunda digito preſſo non albeſcat, ſed rubicunda permaneat.

Emplastra acria aromatica, membris paralyticis applicanda, medicis omnis aevi ſuadentibus, adminiculantur.

Linimenta et unguenta varia ſtimulatricia partibus defricatis applicari jubentur. Quinetiam olea acria volatilia, quale oleum cornu cervi, ligni guaiaci, et caetera, in eundem ſcopum accommodantur. Alkali volatile, oleo expreſſo conjunctum, remedium fit optimum; utpote quod, dum partes ſtimulat, vim etiam ſtimulatricem univerſo ſyſtemati communicare ſolet. Alkali fixum ſtimulum ſaltem topicum et inflammatorium impertitur; ideoque minus utile cenſetur.

Acida mineralia fortiora nec minus in uſum advocantur. Haec quidem omnia inflammationem excitant, et, diutius continuata, veſicas efformant, et effluxum a partibus affectis producunt; ideoque tractatu ſedulo ſaepius dimovenda ac introſpicienda, ne gangraenam inauſpicatius inducant.

Vesicatoria, nervis admota qui partibus affectis ſufficiunt, vires ſuas validiſſimas exercent. Si artus inferiores affectu paralytico tentantur, veſicatoria, nec minus alia remedia topica, circa ultimas lumborum vertebras; ſin artus ſuperiores afficiuntur, cervicis vertebris ultimis, applicentur. Galenus inquit, "Multa medicamenta partibus affectis abſque ſucceſſu, loco autem unde nervi proceſſerunt omiſſo, fruſtra ſaepius applicata fuerunt:" Quod etiam multis exemplis luculenter

confirma-

confirmatur. Cujus documentum a Cl. Van Swieten in medium profertur. Ait enim, ſeſe aliquoties brachiorum reſolutionem, colicae pictonum ſuccedaneam, feliciter curaſſe frictionibus, unguentis, et emplaſtris aromaticis abdomini tantum adhibitis, nullo remedio partibus paralyticis applicato.

Causticum Actuale. Alpinus, Ægyptios ipſa inuſtione curam apoplexiae, epilepſiae, paralyſeos, felici cum ſucceſſu tentaſſe, affirmat. Eodem conſilio, Jaconeſienſes, Aſiae incolae, moxam adhibere ſolebant. Utraque vero, inter Europaeos, periclitationem anguſtiorem ſubiit. Sed vereor, ne in remedium periculoſum evaderet; ne partes in gangraenam laberentur.

Regimen. Si paralyſis aliquamdiu inveteraſcat, et ex actione vis nerveae diminuta ſubſiſtat, alimentum ex genere ſolido ac generoſo, nec minus interea ſtimulatrici, conſtare debeat. Carnes aſſatae, imprimis ferinae, et avium montanarum, condimenta ex ſinapi, piperi, cepis, caeteriſque confecta, praeferuntur; quorum effectus ſalubriores a Cl. Van Swieten, aliiſque, concelebrantur. Aer calidus, ſiccus, paralyticis accommodiſſimus: Unde a caloribus aeſtivis emolumento majore perfruuntur. Quocirca, uti frigus hybernum, in patria noſtra graviſſimum, devitetur, partes affectae veſtimentis ſiccis aridiſque, aut tegumentis ex pellibus leporinis, murinis, aut caſtoreis, aſſidue foveantur ac muniantur; vel in regiones ſiccas, calidas, et montanas, auſpicatis avibus, paralytici devehantur.

FINIS.